

утия № 19

София, петък 2 октомврий 1936 год.

МИРЪ

Основател Д-РЪ КОНСТАНТИНЪ СТОЙЛОВЪ

Издание и собственост на акц. дружество „МИРЪ“

Директоръ СГ. Н. ЛАФЧИЕВЪ

Редакторъ Д-ръ Б. ВАЗОВЪ

„Побититѣ камъни (дикили-ташъ)“

и престѣпленieto съ тѣхъ“

Подъ горното заглавие варненския околийски управител г. Б. К. Желевъ е изпратилъ до редакцията на в. „Миръ“ писмо (вижъ брой 10448 отъ 17 т. м.), съ което се опитва да обезсили нѣкои установени вече данни съ огледъ къмъ рушителното посегателство върху въпроснитѣ камъни—данни, предадени въ моята статия (вижъ „Миръ“ бр. 10836 отъ 3 септемврий т. г.) и подкрепени дори отъ фотографски снимки въ статията „Дикили-ташъ и престѣпленieto съ него“, подписана отъ директора на Народния археологиченъ музей г. Р. Поповъ, извънредния проф. д-ръ В. Радевъ и лѣкаря д-ръ Р. Рачевъ (вижъ в. „Утро“ № 8115 отъ 4 т. м.).

Два дена преди появяването на горната статия получихме и писмо отъ сръбдищния кметъ на Аксаковското селско общинско управление, г. Бор. х. Николовъ, съ приложени къмъ него преписи отъ редица кметски и управителски разпоредби до кметски замѣстници и други учреждения — разпоредби, които наистина установяватъ неговата примѣрна дейность съ огледъ къмъ защитата на побититѣ камъни и отстраняватъ всѣко подозрение за намѣса отъ негова страна и отъ страна на

околийския варненски управител въ посегателството върху въпроснитѣ камъни.

При наличността на горнитѣ разпоредби, статията на г. Желева и статията на Попова, Радева и Рачева въ „Утро“, необходимо е да се пролѣе изчерпателна свѣтлина върху подигнатия въпросъ чрезъ следнитѣ наши допълнителни разяснения.

Преди всичко, вървайки истината и съдържанието на горелобелязанитѣ разпоредби на г. х. Николова, справедливостта налага, да признаемъ нему и на г. Желева похвалната начална разпоредба, независимо отъ Съюза за защита на родната природа, за опазването и защитата на побититѣ камъни, и дори да имъ благодаримъ за това.

Но независимо отъ това тѣхно наистина благородно предначинание, рушителното посегателство върху побититѣ камъни въ землищата както на с. Слънчево, така и на с. Бѣлево (Гебедже) остава непоправимо и необезсилено като истина, лично установена на самитѣ мѣста отъ неоспоримото достоинство на отбелязанитѣ погоре вещи лица г. г. Поповъ, Радевъ и Рачевъ и предметно подкрепена отъ самия паметникъ въ Гебедже и складаира-

нитѣ купчини отъ едри кжсове на побити камъни край шосето до самитѣ тѣхъ (вижъ снимкитѣ въ „Утро“). Дватама господа Радевъ и Рачевъ и въ писмото си до председателя на Съюза за защита на родната природа, наистина, твърдятъ, че при обхождането имъ на побититѣ камъни въ землището на с. Слънчево действително сж видѣли въпроснитѣ купчини отъ камъни. Разбира се, все трѣбва нѣкой да ги е складиралъ тамъ?

Вънъ отъ това, особено интересна е статията на г. Желева, защото нейното съдържание именно допълва и картинно рисува злоупотрѣбленieto съ побититѣ камъни въ цѣлата му ширина. Силейки се да обезсили обвиненiята противъ кмета на Гебедже и го спаси отъ отговорность, той приписва престѣпленieto главно на селското население отъ околорвръстнитѣ села; разкривайки, че последното именно рушило побититѣ камъни за разни градежи въ селата. Щомъ това е тѣй, защо да не се допусне, че било съ позволение, било безъ позволение, и складираниитѣ край шосето камъни сж пренесени пакъ отъ него, безъ да разбира, че върши престѣпна работа и независимо отъ това, дали ще бждатъ одобрени отъ инженера или не.

Колкото се отнася до престѣпленieto на гебедженския кметъ, г. Желевъ вмѣсто да опише вежди, вади очи Той се

опитва да го оправдае, обяснявайки, че материала за издигането на паметникътъ-шило произхождалъ отъ издѣнки на побити камъни, изкопани отъ пѣсчната основна маса. А съ това вмѣсто да оправдае, той още повече усилва вината на въпросния кметъ. Защото, повтаряме го, цѣлата Дикили-ташка област трѣбва да остане незасегната и да се пази и наблюдава като игра на природата. Само вещи лица могатъ да препорчатъ мѣрки за тѣхното опазване срещу природнитѣ рушителни влияния.

Добре е, че се подигна въпроса, за да се изнесе отъ г. Желева и случката, че нѣкогашни варненски общинари сж допуснали да се пренесатъ побити камъни и за варненската градина!

Нѣматъ мѣсто натякванията на г. г. х. Николовъ и Желевъ, че комисията, която обхождала областта на побититѣ камъни, нито миналата година, нито това лѣто ги е търсила, за да се срещне съ тѣхъ. Съюзътъ сжществува отъ близо 9 години насамъ и винаги е подигалъ въпроси отъ това естество и дори е ималъ предвидъ самитѣ побити камъни. Господата сигурно знаятъ това. И, ако не въ миналото, то поне въ бждеще биха могли да се отнасятъ къмъ него за пълно съдействие. — Въ всѣки случай, добре е, че въпросътъ се подигна и разгледа всестранно.

И тѣй, отъ всичко изнесено

предъ обществото излиза, че наистина има рушително посегателство върху побититѣ камъни. Има и отговорни прѣко или косвено лица, за чието престѣпление се дири оправдание въ обстоятелството, че наредбата-законъ била публикувана по-късно.

Тогавъ не остава друго, освенъ, поне за успокоение на съвѣстѣта, да го припишемъ пакъ на общото наше невежество, на недостатъчната наша културна висота и да се утешимъ! Не, напротивъ, часъ по-скоро цѣлата област на побититѣ камъни ще трѣбва да се обяви за *резерватъ* (бранище—споредъ наредбата-законъ). При това, да се изработи и напечати особенъ правилникъ за точното приложение и строго изпълнение на наредбата-законъ спрямо него, па следъ това да се поведе безпощадна борба срещу пакостницитѣ и рушителитѣ.

Но, въ всѣки случай, борбата ще бжде пълна само ако, паралелно съ това, съюзътъ упорито продължи своята морално-възпитателна и културно-просвѣтна дейность, докато общото самосъзнание у този нашъ народъ се издигне до тамъ, че самъ той по собственъ починъ да бжде бранителъ на природнитѣ си ценности.

Проф. д-ръ Ст. Петковъ

председателъ на Съюза за защита на родната природа